

Recreatie fnuikend voor weidevogels

In Vosse- en Weerlanerpolder in Hillegom

De gevolgen van het herinrichten en openstellen van de Vosse- en Weerlanerpolder zijn dramatisch voor de vogelstand in het gebied. Tellingen hebben uitgewezen dat het aantal broedende steltlopers in de polder de afgelopen vijf jaar met liefst 83 procent is achteruitgegaan. Afgezet tegen een landelijke terugloop van ongeveer 20 procent betekent dit voor de weidevogels een desastreuze teruggang in de Hillegomse polders. Dit stelt de vereniging Behoud de Polders in het net verschenen rapport 'De Laatste Grutto? Advies Beheerplan Vosse - en Weerlaner polder'.

In 2016 levert de telling nog slechts 13 steltloperbroedparen op. In 2015 waren dit nog 20 steltloperbroedparen. Ter vergelijking: vrijwilligers van de toenmalige Stichting Landschapsbeheer Zuid-Holland voerden voor de herinrichting van de polders in 2012 nestentellingen uit. Zij telden op 20 hectare in totaal liefst 115 nesten, waaronder 75 steltlopers, in de polder. Destijds bleek de Vosse- en Weerlanerpolder het beste broedgebied met de hoogste nestdichtheid per hectare voor weidevogels in de provincie Zuid-Holland te zijn.

De dramatische achteruitgang van de steltlopers is in onderstaand tabel en grafiek weergegeven.

De herinrichtingsplannen van de Vosse- en Weerlanerpolder zijn ondanks protesten en bezwaren onveranderd

uitgevoerd en de gevolgen na de openstelling blijken dramatisch voor de vogelstand in het gebied. Het openstellen van het gebied voor recreatie en het aanbrengen van fiets-, voet- en ruitersporen zijn volgens Behoud de Polders de belangrijkste oorzaken van de dramatische terugloop van het aantal vogels. Ook het struinp pad leidt volgens Behoud de Polders tot permanente verstoring voor de vogels. Het hele jaar zijn de paden voor wandelaars, ruiters, fietsers en baasjes met honden vrij toegankelijk. In het broedseizoen en de periode van 15 juni tot 1 september wordt het struinp pad afgesloten. Er zijn baasjes die hun hond laten loslopen in het gebied, ofschoon dit verboden is. En er rijden ook gewoon brommers door de polder wat streng verboden is, aldus de vereniging, die heeft vastgesteld dat van toezicht nauwelijks sprake is.

Steltlopers onder de weidevogels in de Vosse- en Weerlanerpolder

	nest 2010	nest 2011	SAB/ bmp 2011	nest 2012	nest (onvol) 2013	Duiv. Na 2014	Duiv. Na 2015	Sovon 1 2015	Sovon 2 2016
Grutto	21	15	15	8	11	8	6	4	3
Tureluur	24	13	10	17	16	15	9	7	3
Kievit	52	28	20	42	23	17	12	6	5
Scholekster	5	5	4	8	4	5	5	3	2
Totaal	102	61	49	75	54	45	32	20	13

Behoud de Polders verzet zich al jaren tegen het aanbrengen van fietspaden en het herinrichten van de genoemde polders, waardoor meer recreatie mogelijk wordt. De vereniging heeft op vele momenten en bij meerdere gelegenheden gewezen op de grote risico's voor het verloren gaan van natuurwaarden, wanneer de plannen zouden worden uitgevoerd.

De waarschuwingen bleken aan dovemansoren gericht. Ook via juridische procedures kon de stichting de voorgestelde aanpassingen in de polder niet tegenhouden. Wel heeft de Raad van State in een uitspraak van 24 februari van dit jaar gesteld: "Indien uit de monitoring blijkt dat de weidevogelstand ten gevolge van de gevraagde activiteiten afneemt, worden passende maatregelen getroffen. Daarbij wordt bezien of het noodzakelijk is het wandel- en beheerpad aan de zuidzijde van het gebied en het westelijk fietspad, geheel of gedeeltelijk af te sluiten in het broedseizoen."

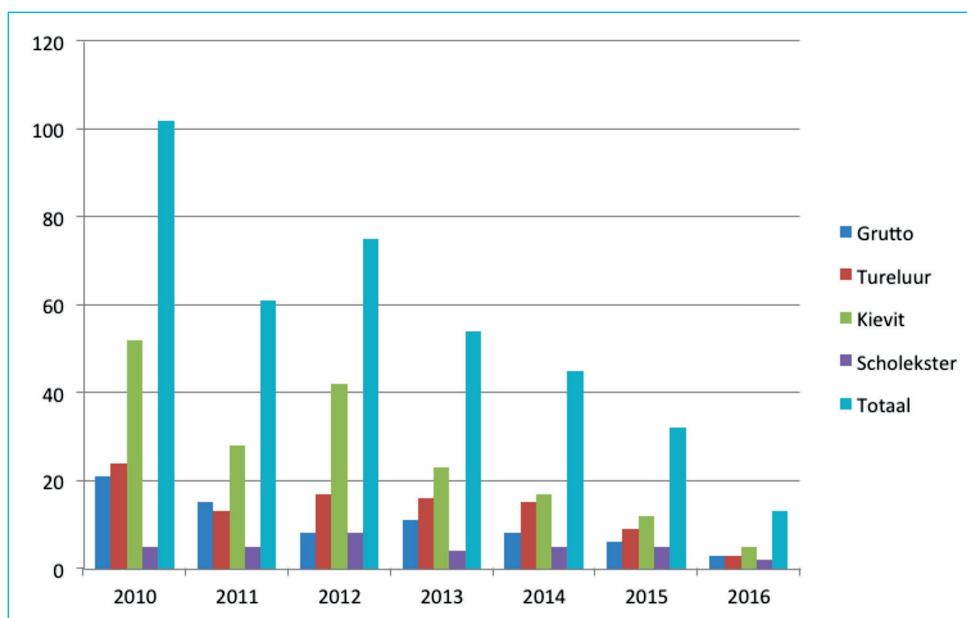
Wintergasten en trekvogels

Sinds de herinrichting van de Vosse- en Weerlanerpolder is het met de wintergasten en trekvogels evenmin goed gesteld, zo staat in het rapport. 'In 2016 is het aantal wintergasten in de Vosse- en Weerlanerpolder met gemiddeld 56% afgenomen ten opzichte van 2012 en 2013. De wintergasten onder de vogels waren voor de openstelling van het gebied altijd goed vertegenwoordigd. De aantallen konden oplopen tot circa 3000 vogels. Na de openstelling werden vooral de eenden ernstig verstoord en vele vogelsoorten lieten zich helemaal niet meer zien, of in zeer lage aantallen.'

In 2016 is tijdens de tellingen zoveel mogelijk genoteerd in welk deelgebied van de Vosse- en Weerlanerpolder de vogels zich bevonden. Een aantal zaken vielen daarbij op; In de eerste jaren van de tellingen waren de Grauwe Ganzen het talrijkst, met maxima tot ver boven de 500 exemplaren. Nu maar tijdens één telling. Er zaten 170 exemplaren

GRUTTO Foto: Mario Penaat

STELTLOPERBROEDPAREN in de Vosse- en Weerlanerpolder

ten noorden van de Leek. Van de leuke aantallen Smienten en Wintertalingen is nog maar circa 40% over. Opvallend is, dat meer dan 90% van de Krakeenden nu ook ten noorden van de Leek foerageerden, evenals de Wintertalingen. Het door Zuid Hollands Landschap beheerde deel van de Vosse- en Weerlanerpolder zag er meestal leeg uit. Dat was ook op dagen dat er nauwelijks recreanten aanwezig waren. Door regelmatige verstoringen zullen veel eendensoorten het na een paar keer voor gezien houden en niet meer terug keren. Een andere mogelijke oorzaak kan het beheer van het gebied zijn. Er is een toenemende verruiging, met vooral Pitrus. Dat zou een rol kunnen spelen.’ Het bestemmingplan van de Vosse- en Weerlanerpolder heeft momenteel een driedelig doel op het gebied van ecologie (natuur), water en recreatie. Volgens Behoud de Polders zijn de doelstellingen van water en recreatie gerealiseerd.

De belangrijke doelstelling ecologie, namelijk het behouden en versterken van de weidevogelfunctie van het gebied, is niet verwezenlijkt. In tegendeel. De situatie is voor de weidevogels drastisch verslechterd.

Om die reden presenteert de vereniging een keur van voorstellen om het tij te keren. Daar bij gaat het onder meer over het weghalen van hekken, het aanleggen van plas-dras gebieden, het weghalen en sluiten van paden, een verbod op loslopende honden, meer en betere voorlichting, mogelijke uitbreiding van het weidevogelgebied enzovoorts enzo-voorts.

De vereniging verwijst fijntjes naar de nabijgelegen Elsbroekerpolder, waar zonder ingrepen van buitenaf het aantal weidevogels weliswaar iets achteruit gaat, maar lang niet in die mate als in de Vosse- en Weerlanerpolder.

■ Jan Kuys

Avifuanitische soorteninventarisatie Vosse- en Weerlanerpolder (inclusief Ringvaart)

Wintergasten		gemiddeld 2012/2013	maximaal 2015	maximaal 2016
Soort	Rode lijst	aantal exemplaren	aantal exemplaren	aantal exemplaren
1 Dodaars		3 Ringvaart	2	0
2 Grote Zilverreiger	Gevoelig	3	3	3
3 Wilde zwaan		0	0	0
4 Grauwe gans		500	10	170
5 Brandgans		28	0	0
6 Bergeend *		10	10	4
7 Smient		44	20	5
8 Krakeend *		450	200	510
9 Wintertaling	Kwetsbaar	105	50	66
10 Tafeleend		2 (Ringvaart)	0	0
11 Kuifeend *		210 (Ringvaart)	19	36
12 Nonnetje		0	0	0
13 Meerkoe *		375	250	300
14 Witgat		9	0	0
15 Watersnip	Bedreigd	13	8	7
16 Kokmeeuw		350	250	80
17 Stormmeeuw		50	40	0
18 Zilvermeeuw		70	30	30
19 Kramsvogel	Gevoelig	10	0	0
20 Spreeuw*		325	150	70
21 Kauw		250	200	10
22 Graspieper*	Gevoelig	4	8	14
Totaal		2812	1242	1299

Bijzonderheden

Gemiddelde van 2012/2013 was 2812 exemplaren

In 2016 1299 exemplaren

Dit is een gemiddeld **56% achteruitgang**

De aantallen genoemd in bovenstaande lijst zijn de maximale aantallen

Bijzonderheden 2012

Koude winter; grote aantallen in verband met een wak in de Ringvaart

Bijzonderheden 2013

Koude tot in april zorgde voor extra doortrekkers: 5-6 april 5 Kemphanen

Door koude grote aantallen krakeenden: alleen Ringvaart niet dichtgevroren

Bijzonderheden 2015

Kan niet meer over percelen lopen. Hierdoor vooral watersnip, Graspieper en Witgat niet accuraat geteld en ook niet bij de huizen. Met andere woorden uitsluitend op de weiden geteld, en ook op particulier grond

Bijzonderheden 2016

De gemiddelden aantallen wintervogels zijn iets gestegen.